

Exposició
El poema del Pessebre
 amb il·lustracions de
 Jordi Roca

Sitges
 Museu Maricel
 Sala Gòtica

Del 5 de desembre de 2009 al 10 de gener 2010

Inauguració de la mostra
 divendres 4 de desembre, 17 h

El soldat de Castellar

Setanta anys després de la seva desaparició, el periodista Carles Querol ha reconstruït la història de Joan Àngel Olivé Jou, un soldat mort durant la Guerra Civil

PERE FONT GRASA

Aquesta història a la qual ha tingut accés *Quadern* és un resum de l'extens reportatge que sobre *El darrer Nadal al front: la darrera gesta de Magí Parera* publicava el setmanari vilafranquí *3 de vuit*, signat per Carles Querol i Rovira, historiador de Sant Sadurní d'Anoia, amb investigacions dutes a terme pel seu fill, el periodista Oriol Querol, que entre altres fonts consultà l'Arxiu Històric de Castellar del Vallès.

El testimoni íntegre de participació a la guerra civil d'en Magí Parera i Parera (1907-1993) va ser publicat el 2006 per l'Ajuntament de Subirats amb el títol: *Del solc a la trinxera. Diari de guerra (1938-1939)*. Edicions i Propostes Culturals Andana, S.L. Vilafranca del Penedès.

Magí Parera havia nascut el 19 de maig de 1907 a la casa familiar de Pas de Piles (Subirats, Alt Penedès), un petit barri rural al marge dret del riu Anoia, a uns centenars de metres de la carretera de Sant Sadurní a Gelida, a l'indret de la Foradada. Actualment el barri ja no existeix, va sucumbir al traçat de l'AVE Barcelona-Madrid.

Magí Parera s'incorporà a l'Exèrcit Popular el 16 de maig de 1938 i set mesos després es trobava al front del Segre. El seu diari, iniciat el primer dia de la seva mobilització, recull les vicissituds viscudes fins el 23 de gener de 1939, un dia després que les tropes feixistes ocupessin Sant Sadurní i Subirats.

El 20 d'agost de 1938 Parera explicava al seu diari un dels enterraments de soldats republicans que ell va dur a terme a un quilòmetre de La Pobla de Masaluca (Terra Alta). Diu literalment: *"Avui hem enterrat un noi de Castellar del Vallès. Es deia Olivé. Era de la lleva del 27 era pare d'una nena. Portava el retrat de la seva esposa i de la nena. Als pagesos que un dia treballaran aquestes oliveres els farà respecte tocar aquesta terra"*.

Aquesta anotació al seu diari, feta per pròpia iniciativa, mig d'amagat, desobeint les instruccions que Parera havia rebut, va propiciar que el periodista Oriol Querol es plantejés la possibilitat de trobar la família del soldat difunt per informar-los gairebé setanta anys després d'aquell fatal desenllaç. Pensava que si no es va prendre nota del seu nom de forma oficial, era impossible que s'hagués comunicat la seva defunció als seus familiars i que, per tant, probablement ignoraven que havia succeït real-

La mare i les germanes de Joan Olivé

ment amb el jove Olivé. Però havien passat ja setanta anys, i vés a saber què se'n hauria fet de la família.

A l'Arxiu Històric de Castellar del Vallès va investigar si existia algun Olivé en aquell municipi casat i amb una filla petita que hagués anat a la guerra i que no hagués tornat. Només n'hi havia un que es digués Olivé. Era un jove de 18 anys, solter, que vivia al número 22 del carrer Sant Pau i que, efectivament, constava com a *desaparecido* al front. En un primer moment el fet que existís la contradicció de l'edat, del matrimoni i de la filla va fer desistir de la seva recerca, però a les poques setmanes va decidir continuar-la.

Sabia de cert que l'únic Olivé de Castellar que havia marxat al front i que no havia tornat era Joan Àngel Olivé i Jou. Gràcies a Sílvia Sáiz i Calvó, responsable de l'Arxiu Municipal de Castellar, va saber que la germana petita d'Olivé vivia encara al domicili familiar. Quan va trucar-hi per telèfon per concertar una entrevista i va informar-la del motiu, Maria Teresa Olivé s'emocionà i no se'n sabia avenir que finalment algú li pogués aportar alguna informació sobre la desaparició del seu germà el 1938. Quedava però, per resoldre la qüestió de l'edat, del matrimoni

Soldats de la lleva del biberó al Carrer Major de Castellar

i de la filla. Maria Teresa aclarí la contradicció. Quan va escoltar que el difunt portava un retrat de l'esposa i de la nena, s'alçà i de dins una capsa de cartró va treure una fotografia que ella conservava des del 1938. Recordava perfectament que l'havien fet per enviar-lo al seu germà al front i que també se'n va quedar una còpia a Castellar. En ella s'hi veuen tres dones: la seva mare, Eusèbia, la seva germana gran Montserrat i ella mateixa. L'explicació versemblant per a Maria Teresa Jou va ser que Parera va confondre a la fotografia la seva germana gran amb la dona de Joan Àngel i la seva germana petita amb la seva filla. El fet que a la imatge no hi aparegués cap home devia provocar l'equívoc, i més si es tenen en compte les particulars circumstàncies de l'enterrament, en mig d'un cruent combat i amb la prohibició expressa d'identificar els difunts. Finalment la presència de la tercera dona de la fotografia, la més gran de totes, Parera tal vegada la va obviar amb els tres punts suspensius al seu diari.

El periodista Oriol Querol, referint-se a la identificació del cadàver i a la localització dels seus familiars, afirma al final del seu treball de recerca publicat com un annex a les memòries del penedesenc Magí Parera, que *"aquesta haurà estat la seva darrera gesta, tretze anys després de la seva mort, que ell no va poder protagonitzar en vida, qui sap si perquè va creure que era bastant improbable arribar a localitzar els familiars del difunt o potser perquè no es va voler convertir en el missatger de la mort"*.

Gràcies a la gentilesa de Carles Querol i Rovira, *Quadern* ha rebut dues fotografies cabdals per que fan més creïble aquest relat històric. En una d'elles podem veure un grup de joves soldats de la lleva del biberó de Castellar del Vallès (foto feta al carrer Major, segons tots els indicis), hores abans d'incorporar-se al front. La segona imatge correspon a la mare i germanes del difunt Joan Àngel Olivé i Jou. Ambdues imatges anaven inserides dins un text molt més ampli sobre la vida del penedesenc Magí Parera que publicava el setmanari vilafranquí *El 3 de vuit*.